

Гъэтхапэм и
27-р – Урысые
Федерацием
ильэпкъ гвардие
идзэхэм я Маф

Урысъем ильэпкъ гвардие
иофишишхэу лъытэнэ-
гъэ зыфэтшыхэрэр!

Шъуисенхьат епхыгъэ мэ-
фэкым – Урысые Федераци-
ем ильэпкъ гвардие идзэхэм
я Мафэ фэшл тышъуфэгушо!

Конституцием къыдилты-
тэрэ шапхъэхэр ыкчи обще-
ственне Ѣынэгъончагъэр
амуконоянкэ, стратегическе
мехъанэ зиэ псэуалъехэр
къэухумэгъэнхэмкэ пшъе-
дэкъыж ин зыхэль пшъэрьын-
шхоэр зэшюзыхыре кулык-
кум тикъэралыгъо ищылэн-
гъекэ мехъаншо илэу щыт.

Ведомствэм иофишишхэм
иэлэпэсэнэигъэ, явшъэдэкъыж-
ныгъэ ыкчи оптышшоу алеклэх
хуугъэм цыфхэм яынэгъон-
чагъэрэ ярхъянатныгъэрэ
бэкэ ялтытыгъэ Ѣытых.

Урысъем ильэпкъ гвардие
и Гъэйоршланлэу Адыгэ Рес-
публикэм Ѣылэм Ѣылажъэхэрэм
яшшэрильхэр тапэкли
дэгъо зэрэгъэцэктэштхэм,
общественне-политикэ зыпкъ-
итынэгъэр къэухумэгъэнэм
ялахьышо зэрэхашыхъаштим
ыкчи тиреспублике тапэкли
гъэхэгъэшшухэм къафеклоним
зэрэфэоришшэштхэм тицыхэ
тель.

Ныбджэгъу лъаплэхэр,
зэккэми тышьуфэльо псай-
нагъэ пытэ, Ѣылжэшшу шъун-
иэнэу, Адыгэимрэ Урысъемрэ
яфедэ зыхэль кулыккум
тапэкли гъэхэгъакъэхэр Ѣы-
шшушишынхэу!

Адыгэ Республикэм
и Лышхъэу
Къумпыйл Мурат
Адыгэ Республикэм и
Къэралыгъо Совет –
Хасэм и Тхъаматэу
Владимир НАРОЖНЫЙ

Адыгеим ихэхъоныгъэхэр

Джыри мыгъэ лъагъэктотэшт

Федеральне программэу «Къэлэ ӏэрыфэгъу Ѣылаклэр» зыфиорэм къыхиубитэу
Адыгеим Ѣызэтырагъэпсихъагъэхэм ащищ Шэуджэн районим игупчэу къуаджэу
Хъакурынэхъаблэ.

Мы псэуплэм мемориальнэ комплексэу дэтыр агъэклэжыгъ, чыгуу аш къыбутийрээр плиткээл алклагъ, тъысыпшэхэр агъеуцугъэх, саугъетыр агъэцэклэжыгъ, чыгхэр, къэгъагъэхэр агъэтысхъагъэх, чэштире къэнэфынэу ашыгъ. Муниципальнэ образованием ипащэу Аульэ Рэшьдэ къызэриуагъэмкэ, а ювшэнхэм язэшшохын пае АР-м и Лышхъэу иунашьонкэ сомэ миллиони 5 къафатупшыгъагъ, ежхэм ябюджет къыхэхыгъэу сомэ мин 420-м ехъу халхъагъ.

Джыри тызхэт ильесым а ювшэнхэр лъагъэктотэнхэу федеральне программэм къы-

щыдэлэлтигэхэ шапхъэхэр агъэцэктагъэх. Аш иштуагъэкэ Хъакурынэхъаблэ иурамэу Шэуджэнным ыцэ зыхырэм фэтэрыбэу зэхэт унэу тетхэм ащищу Ѣымэ ящагхэр зетырагъэпсихъаштых. Аш нэмиклэу Ленинным ыцэ зыхырэм гулчмарэ район администрациер зычэйт унэм иууханлэрэ агъэцэлжыштых. А ювшэнхэм язэшшохын пае федеральне бюджетым къыхэхыгъэу сомэ миллиони 5-рэ мини 142-рэ, республикэ ахьшэу миллионы 6-рэ мин 51-рэ къафатупшышт, ежхэм ябюджет сомэ миллионы 160-рэ хилхъашт.

ХҮТ Нэфсэт.

Аналог телекъэтынхэр зэпагъэунхэкт къэнагъэр мэфэ 67-рэ

Цифрэ эфир телевидением икъэтинхэм зэратехъаштхэм епхыгъэ юфыгъохэмкэ федеральне
къэралыгъо унитарнэ предприятиеу «Урысые телевизионнэ, радиосетым» «илиние плырь» ино-
мерэу 8-800-220-20-02-мкэ ыпкэ хэмийльэу сид фэдэрэ уахти шуутеон шуулжыгъыщт. Специа-
листхэм шууиупчлэхэм джэуап къаратыжыгъыщт, цифрэ приставкхэм якъыхэхынкэ ыкчи ягъе-
денккэ Ѣэпилэгъу къышуфэхъущтых.

Цифрэ телевидением икъэтинхэм зэратехъаштхэмкэ къэбархэр нахь игъэктоты-
гъэу официальне сайтэу смотрицифру.рф зыфиорэм ижүгъотэштых.

Гъот макэ зиэ унагъохэм цифрэ приставкхэм якъещэфынкэ къаделэнхэу Адыгэ Республикэм
икъялхэмрэ ирайонхэмрэ ямуниципальнэ образованихэм яадминистрациехэм социальнэ Ѣэпилэ-
гъумкэ яотделхэм зафагъээн альжыгъыщт. Джащ фэдэу цыфхэр социальнэ зуухумэрэ куулы-
кухэм ахэм къэралыгъо социальнэ Ѣэпилэгъу къаратын альжыгъыщт.

Зэгурыноныгъэ яІэу зэдэлажьэх

Адыгэ Республикэм и Лышьхьэу Күмпил Муратрэ Адыгеимрэ Пшызэ шьольыррэ ашыпсэурэ быслымэнхэм ямутиеу Къэрдэнэ Аскэрбайрэ йофшэгъу зэлукэгъу зэдирялагъ.

Республикэм зэгурыноныгъэ, зэдэгэштэногъэ илъынмкэ дин конфессиехэм йофтхабзэй эзрахъэхэр апае зерафэрэзэр Адыгэим и Лышьхьэу кыыуагъыкы тапэкли а лъэнъюм зэрэлэжэштхэр игушыгъе кыышыгъеэштхэр.

«Общественна-политикэ зыпкэ

итыныгъэр, Адыгэим щыпсэурэ цыфхэу лъэпкэ зэфэшхъафхэм къахэкыгъэхэм ыкчи дин земылэужжыгъохэр зылэжжэхэрэм зэгурыноныгъэ — ахэр къетиухумэнхэм пae тфэлъэкыщтыр зэкэ тшэн фае, — кыыуагъ Күмпил Мурат. — Дин конфессиехэм ящахэм зэлукэгъу-

хэр адигтиэ зэпйт. Аш ишуагъэ-кэ упчэу къэуцухэрэ зэшотхэх. Республика-м ихбээ къулыкухэр дин конфессиехэм йофтадашэнэ, шьольырым иобщественна щылэногъэ кыхэлэжжэнхэм пыльых.

Адыгэим ыкчи Пшызэ шьольыр ашыпсэурэ быслымэнхэм я Диндэлэжжыалэ йофу ышэрэм кытегущыагъу зе- мутиеу Къэрдэнэ Аскэрбай. Аш кызызриуа-гъэмкэ, Адыгэим икъэралыгъо хэбзэ къулыкубэмэ зэгурыно- ныгъэ адирягъе йофтадашэн. Республика-м имызакью, нэмийк шьольырхэм ашызэхашэрэ йофтхабзэхэм ахэлажьэх. Бэ- мышэу Абхаз Республика-м зэрэшигъэхэр кыыуагъ, аш иша- щэу Рауль Хаджимба исэлам Адыгэим и Лышьхьэу кырихъягъыгъ.

Гүнэгүү республика-м Адыгэим зэгурыноныгъэ адирягъэмкэ дин зэгур- руноныгъэр гъэптигээнхэм шьольыр хэбзэ къулыкухэмэ Диндэлэжжыалэма язэпхыныгъэ гъэптигээн зэрэфаем анаэ тырагъетдэгъ.

тырагъетын фэе лъэнъюхэр республика-м и Лышьхьэу кыыгъэнэфагъэх. Радикализмэм пэуцужыгъэнхэм, дин зэгур- руноныгъэр гъэптигээнхэм шьольыр хэбзэ къулыкухэмэ Диндэлэжжыалэма язэпхыныгъэ гъэптигээн зэрэфаем анаэ тырагъетдэгъ.

— Мы йофыгъохэм ренэу тына-э атэтин фае, сида пломэ Адыгэим хэхъоногъэу ышы- щхэр, щылакэр зыфэдэштыр ахэм бэкэ ялытыгъ, — кыы- уагъ Күмпил Мурат.

ГЬОНЭЖЖЫКЬО Сэтэнай.

Суретыр А. Гусевым тыри- хыгъ.

АкIуачIэ зэхэльэу

Адыгэ Республикэм и Лышьхьэу Күмпил Мурат общественна- движениеу «Народнэ фронты» ишьольыр кыутамэу Адыгэ Республикэм щылэм илъыкохэм зэлукэгъу адириагъ.

Александр Колесниковыр, Ирина Ефимовар.

Адыгэим и Лышьхьэу кыыз- риуа-гъэмкэ, цыфхэм яшыл- псеукэ нахьышу шыгъэнхэм, тиеспублика-рэхьатэу щыпсэ- унхэр ары анахь пшъериль шъхьа-эу ялэр. ОНФ-м иофтшэн бэу зэрэлтигъэзгъэр Күмпил Мурат ишьыгъе кыыхигъэштхэр. Джащ фэдэу анахьэу анаэ зы-

— Цыфхэм кышьуахы- лэрэ гумэкыгъохэм язэхэ- фынкэ йофт кыжжудэтшэнхэм тифэхъязыр, — кыыуагъ Күмпил Мурат. — Республика-м щыпсэухэрэм ОНФ-м иофт- шэн осэ ин кыифашы. Ыпэ- ки хабзэмэ Народнэ фрон- тымэ зэгүсэхэу гумэкыгъо- къэуцухэрэм ядэгээзэштхын йофт дашигъэм сышгүгъы.

Блэкигъэ ильэссым ОНФ-м

илъыкохэм предложениеу къа- хыгъэхэр чанэу зэшохыгъэ зэрэхъуя-хэмкэ АР-м и Лышьхьэу кыифэзагъэх. Ахэм ашы- щэу зы зэшохыгъэ мыхуягъэу къенагъэр. Адыгэ республика- еджэп-и-интернатэу тэрээзэу зымыльгъэзгъэрэ ыкчи зэхэзы- мыхуярэ сабийхэр зыщедж- хэрэм футбол ешлэгэ щышы- гъэнхэм джырэ уахьтэ дэла- жьэх.

Гъесэногъэм, псауногъэр къэу- хумэгъэнхэм, йэрифэгъу щылакэр сэкъятыгъэ зиэхэм нахь апэблэгъэнхэм, нэмийкхэм афгъэхъыгъэ предложениехэр Народнэ фронты кыхыгъэх, ахэр щылэногъэм щыпхырышы- гъэнхэм амалэу щылэнхэр зэргээфедэштхэр Күмпил Мурат кыхигъэштхэр.

ГЬОНЭЖЖЫКЬО Сэтэнай.

Пытагъэ хэльэу къеколэштых

Промышленнэ продукциер хэбзэнчьеу гэзеко-гъэнхэм пэуцужырэ республика- комиссием зичэзыу зэхэсигъо тагыуасэ илагъ. Адыгэ Республикэм и Лышьхьэу Күмпил Мурат ишьэрийлькэ ар зэрищагъ АР-м хэгъэгүү клоц иофтхэмкэ иминистрэу Владимир Алай.

Йофтхабзэм хэлэжьагъэх АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэр, республика-м ивице-премьерэу Сапый Вячеслав, хэбзэхъумэкэо къулыкухэм ыкчи муниципальнэ гээпхыкэ зиэ къалэхэмрэ районхэмрэ ядминистрациихэм япашхэр, нэмийкхэри.

Зэгорэм ежь иакылкэ кыуугушыгъэу, цыфхэм агъэфедэу, мыльку кыызпкыгъэрэм («интеллектуальная собственность») ылъынкыкэ щылэногъэхэр зылукхэхэрэм апшүе- клогъэнхэмкэ йофтэ ашлэрэ кытегу- ѿлагъ АР-м хэгъэгүү клоц иофтхэмкэ и Министрствэ экономикэ щынэгъон- чагъэмкэ ыкчи къолхьэ тын-тыхынхэм пэуцужыгъэнхэмкэ и Гээлорышлэгэ илаштэу Гъонэжжыкьо Адам. Аш кыы- зериуа-гъэмкэ, тикъэралыгъо зэрэпса- оу пштэмэ, дунаим щызэльаша-эрэ щыгъынхэм, цуакхэхэм, нэмийк продукциехэм ябрэнд тамыгъэхэр хэбзэн- чьеу агъэфедэхэу кыхагъэшти. 2017-рэ ильэссым мы лъэнъюмкэ шапхъэхэр тьогоогу 1057-рэ аукуагъэу Урысыем

шагъэунэфыгъагъэмэ, блэкигъэ ильэссым а пчагъэр 675-м нэс къеъхыгъ.

Адыгэим нахьыбэрэмкэ хэбзэнчьеу кыызидагъэхъэрэ шонон пытэхэр, тутынхэр ары. Гүцлийн пae, шапхъэхэм адимыштэу тутынхэр кыдээзгээкыщтыгъэ цех республика-м щызэфашыгъ. Шонон пытэхэр хэбзэнчьеу кыдамыгъэ- кынхэм лъэшэу анаэ тырагъеты, а продукциер кызыдикырэ агъеунэфы. Зэфхэхысъяжхэм кызыэрэгъэльгээрэмкэ, шапхъэхэм адимыштэу шонон пытэхэр нахьыбэрэмкэ гүнэгъу шьольырхэм къараши. Аш фэдэе канал заулэ хэбзэхъумакхэм зэфашыгъ. Цыфхэм ипсауногъэ зээлэгэгъэон зылэкыщарты нэпцэир зыщэхэрэм пшэдэгкыж арагъэхы- щыгъэмэ, джы ялонэрэу ыкчи аш кыы- къэлтийклоу кызыга-бүхтэхээ, уголовнэ йофт къапагъэтдэгъ альэкыщт.

Адыгэим щащэрэ продукциер шапхъэхэм адитштэн ыкчи щынэгъончьеу щытын фае. Аш пытагъэ хэльэу пстэу- ми тикъеколи-лэнэр, хэбзэгъэуцугъэр зымыгъэцакхэрэм атефэрэ пшэ-

дэкыжыр ядгэхъыныр типшъериль, — кыыуагъ Владимир Алай.

УФ-м и Президент инашоу диштэу йэккыб къэралыгъохэм ашыщэм къаца- дагъэхъирэе продукциер Урысыем кыра- щэн фитхэл. Мы пшэрэлтийрэй республика-м щыгъэцэгъагъэ зэрэхъурэм изэфхэхысъяжхэм кышыгъигъэ Россельхознадзорым Краснодар краимкэ ыкчи Адыгэимкэ и Гээлорышлэгэ илаштэу ишгүдээ Олег Шашловым. Аш кызы- зериуа-гъэмкэ, мы лъэнъюмкэ йофтхэм язытет зыпкэ ит, ыпэрэ ильэсхэм ятьэп- ша-гъэмэ, санкционнэ продукцие Урысыем кырашэрэй нахь маклэ хуульгээ. Ау ыпшэгъэ ильэссым аш фэдэ йофтхээзэ 37-рэ республика-м щызэхашагъ. Хэбзэу-къоньо 63-рэ кыхагъэштхэр, нахьыбэрэмкэ ахэр зэпхыгъэр иэзэгъу- нахь магъэфедэн пыль уахтэр икы- гъэу зэралыгъигъэхэр ары.

Мы лъэнъюмкэ йофтшэнхэм нахь гъэлэшыгъэрэ, иэзэгъу-уцхэр зыщэрэ аптечкэхэм, псауногъэр къэу-хумэгъэнхэм иучрежденихэм яшпэрэлтийрэй нахь пытагъэ хэлъэу къекол-гъэн, ахэр нахь тэрээзэу аулъя- кунхээ зэрэфаер кызээрэу-гъоийхэм къауагъ, ашкэ унашхохэри ашыгъэх.

ТХЬАРКЬОХХО Адам.

Лъыплэгъээн зэрэфаер Владимир Нарожнэм кыхигъэштхэр. Шалхъэхэм адимыштэрэ продукциер цыфхэм агъэ- федэн фае зэрэхъурэм уз зэфэш- хъафхэр кызээрэк-лэлькохэрээр аш хигъеунэфыгъыгъ.

Иэзэгъу уцхэр хэбзэнчьеу кырамы- гъэлкынхэм иофтгыу зэхэсигъо щытегущыагъэх. Кызээралуягъэмкэ, шалхъэу щылэнхэм адиштэу препаратахэм японцент 20-м нахь мымаклэ аулъя- кунхээ. Блэкигъэ ильэссым аш фэдэ йофтхээзэ 37-рэ республика-м щызэхашагъ. Хэбзэу-къоньо 63-рэ кыхагъэштхэр, нахьыбэрэмкэ ахэр зэпхыгъэр иэзэгъу- нахь магъэфедэн пыль уахтэр икы- гъэу зэралыгъигъэхэр ары.

Мы лъэнъюмкэ йофтшэнхэм нахь гъэлэшыгъэрэ, иэзэгъу-уцхэр зыщэрэ аптечкэхэм, псауногъэр къэу-хумэгъэнхэм иучрежденихэм яшпэрэлтийрэй нахь пытагъэ хэлъэу къекол-гъэн, ахэр нахь тэрээзэу аулъя- кунхээ зэрэфаер кызээрэу-гъоийхэм къауагъ, ашкэ унашхохэри ашыгъэх.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ иунашъу

Рэзэнныгъэ тхыль афэгъешьошэгъэним ехыллагъ

Техническэ юфыгъо къэуцухэрэм язэшохынкэ, стандартизациемкэ гъэхъа-
гъэу ялэхэм афэш федеральнэ бюджет учреждение «Адыгэ Республикэм
стандартизациемкэ, метрологиекъэ ыкчи ушетынхэмкэ икъэралыгъо шъолтыр
гупчэ» илофышъэхэм рэзэнныгъэ тхыль афэгъешьошэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу
Къумпывл Мурат

къ. Мыекъуалэ,
гъэтхапэм и 21-рэ, 2019-рэ ильэс
N 64

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ иунашъу

Рэзэнныгъэ тхыль фэгъешьошэгъэним ехыллагъ

Техническэ юфыгъохэм язэшохынкэ, стандартизациемкэ гъэхъа-
гъэу ялэхэм афэш федеральнэ бюджет учреждение «Адыгэ Республикэм стандартизаци-
емкэ, метрологиекъэ ыкчи ушетынхэмкэ икъэралыгъо шъолтыр гупчэ» ме-
трологиекъэ апэрэ катогорие зилэ инженерэу Решетников Олег Юрий
ыкъом рэзэнныгъэ тхыль фэгъешьошэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу Къумпывл Мурат

къ. Мыекъуалэ,
гъэтхапэм и 21-рэ, 2019-рэ ильэс
N 65

Гъесэныгъэм иЮфыгъохэр

Зэхэщаклохэм яегъэджэн

Волонтерхэм ядвигжение Адыгэим зыщегъешиомбгульгъэним республикэм мэ-
хъянэхко Ѣыраты ыкчи а Юфыр зэрэклорэм ежь Лышъхъэм ынаэ тем.

Мы мафэхэм АР-м гъесэ-
нагъэмрэ шенагъэмрэкэ и
Министерствэрэ республикэм и
Ресурснэ гупчэрэ апэрэу вол-
онтер движением изэхэщакло-
хэм семинар афызэхашагь.

Семинар ыкъизэуихыгъэ
министерствэм къелэцыклюхэм
ыкчи ныбжыкъэхэм япүнкэ
къэралыгъо политикэм игъэ-
цэктэн фэгъэзэгъэ гъэлоришта-
лэу хэтэм илаштэу Нэгъирэкъо

Алай. Волонтер движением ыкчи
ныбжыкъэхэм ежь яшоигъоны-
гъэкэ зэхашэрэ организацием
хэхъонгъэ ашынэм къэралы-
гъом мэхъанэ зэрэритирэр
къыуагъ. Аш ишыхъатэу къихи-
гъэшгъигь мы ильэснэ ныбжыкъэ
движенихэм язэхэшэн ыкчи юф
ягъэшэгъэним пэлхъанэу тире-
спублике сомэ миллиони 10
къызэрэфатулыгъяар. Икыгъэ
ильэснэ а пчагъэр зы милли-

оным тээклю ехуущтыгъэ нылэп.
Республикэм икъалэхэм ыкчи
ирайонхэм гъесэныгъэм иорга-
низацьеу артихэм Волонтер
гупчэр икъутамэхэр ашызэх-
щэнхэ фэе.

Ресурснэ гупчэр иреспубликэм
шызэхашагъэм пшъэрэльзэу илэр
волонтер хүн гүхэль зилэхэм
иэпилэгъу афэхъуугъэнэр, мы
движением нахь зиушомбгуль-
гынм фэлэжъэнэр архы.

Гупчэр илаштэу Ованес Ше-
керьянц къызэриуагъэмкэ, гупчэр
хэтхэр хязырхы ныбжыкъэхэм
проектхэр зэхэзгъэуцох, ахэмкэ юф зышэ зы-
шоигъохэр зэхицэнхэу, ахэм
методическэ иэпилэгъу афэхъуунэр.

Семинар ынбжыкъэхэм
юф зэрэштэн альэкъыщт лъэны-
кохэр зэхэщаклохэм къышагъэ-
лэгъуагъэх, гъесэныгъэмрэ
шенагъэмрэкэ Министерствэм
иэпилэгъу илээгъэзэгъу
Светлана Волковам ахэм
яхыллагъэу къафиотагъ, ул-
чэхэм джэуапхэр къаритыжьы-
гъэх.

Мэлъылъфэгъум ауплъэклүүт

АР-м и Лышъхъэу Къумпывл Мурат гъесэныгъэмрэ шенагъэмрэкэ министрэу
Клэрэцэ Анзаур пишэрилъэу фишыгъэр зэргъэцаклохэрэм къэупчагъэти, про-
фильнэ федеральнэ ведомствэхэм ялъыгъо Адыгэим къызэрэрагъэблэгъагъэхэр,
ахэм гъесэныгъэм исистемэ ауплъэклүүт мэлъылъфэгъум зэрэрагъэжъэшти

Анахъэу аудиторхэм анаэ
зытетштэр къелэгъаджэхэ макэ
зычэс (малокомплектнэ) еджа-
пхэхэм язитет, ялофшакл, федэу
къахырэр арь. Аш фэдэ еджа-
пхэхэм яхыллагъэ унашъохэр
ашыхэх зыхыкъэ, ахэр зидэт
псэуплэм дэс цыфхэм яшошхэр
къыдальтынхэу республикэм и
Лышъхъэ къафижъэштигъ.

Анахъэу анаэ зытетын фаер
къелэгъаджэхэм ялжъапк.

— Аш ельтыгъэшт цыф-
хэм яшылэцэл-псэуклэшти,

ахэм яшылэгъэхэр ашэфын-
хэу амал ялэшт, яшылэгъэ
нахьшүү хъунымкэ ар къэ-
клюпэ дэгүү хуушт, — къыуагъ
Лышъхъэм.

Къелэгъаджэхэм ялжъапкэ
зэрафагъуцуурэм хэпплэжъин-
хэу пшъэрэль афишыгъ. Ок-
ладым хэгэхъуагъэу ау зы-
клагъэгъушхэрэ яхьым хэгэ-
кыгъэмэ нахь тэрэзэу Лышъхъэм
ылъытагъ. Аш фэдэ
еклонлаклэм а зы колективим
юф щызышэхэрэм ялжъап-

кэхэр лъэшэу зэтэфыгъэу
зэрэштыр дэгэзэзжыгъэ, аш
коллективим хэтхэр нахь зэфи-
гъэдэнхэ юлэкъыщт. АР-м и
Лышъхъэ финансхэмкэ мини-
стрэм пшъэрэль фишыгъ муни-
ципальнэ бюджетхэм къахэкын-
ре ахъщэу проектхэм апэл-
хъэрэ зэхэфыгъэнэр. Пащэм
ынаэ зытетыгъэхэм ашыщ
къелэцыклю ыгыпшэхэм яшын
ыкчи ахэм къапышхажынным
апэлхъашт ахъщэм.

Ректорыкэ хадзыщт

Адыгэ къэралыгъо университетын иректор ихэдзын
мы мафэхэм зыфагъэхъазыры. Еджааны эштэхэхэ
иэбгыртумэ зыкъагъэлэгъуагъ.
Ахэр университетын инженернэ-физическэ фа-
культет идеканэу Александр Аракеловырэ хиса-
пымкэ ыкчи компьютернэ шенагъэмрэкэ факуль-
тетын идеканэу Мамый Даутэрэ.

Урсынэм гъесэныгъэмрэ шенагъэмрэкэ иминистрэ гъэтхапэм и 18-м унашью ышыгъэм теткэ охтэ гъэнэфагъэм къы-
коцл Мамый Даутэр илаштэу.

Шъугу къэдгъэкыжын, гъэтхапэм и 14-м АР-м и Правитель-
ствэ и Унэ АР-м и Лышъхъэ юфшэгъу зэлүкэгъо Ѣыриагъэм
социологии шенагъэмрэкэ докторэу, профессорэу, Адыгэ къэр-
алыгъо университетын иректорэу Хүнэгэго Рэшцэдэгээблэ-
гъагъ. Аш илаштэ зэргъэцэктэрэ палъэр зэрикырэм ехыгъу
хэдзынхэр университетын зэрэшыклоцхэм, ректорыкэ зэрэх-
дээдэштим атгушыгъэгъагъ.

Зэлүкэгъу иегъэжъэгъу Адыгэим и Лышъхъэ Хүнэгэго Рэ-
шцэдэгээблэгъу зэрикырэм ехыгъу зэлүкэгъэжъагъ, юфшоху
1996-рэ ильэснэ къыщегъэжъагъу университетын Ѣишлагъэмрэ
зэрэфэрэзэр къыриагъ. А ильэсхэм къаклоцл еджаплэм имате-
риальнэ базэ лъэшэу зэрэхъуагъэр, научнэ-гъесэныгъэ юфим
зыкъызэриетыгъэр къыхигъэштигъ.

СИХҮУ Гошнагъу.

Шъузфэсакъыжь!

2019-рэ ильэснэ мэзитлоу пыкы-
гъэм лъэсрэйклохэр гъогум Ѣытыра-
тугъэхэу Адыгэ Республикэм хъу-
гъэ-шъэгъэ 16 Ѣытэунэфыгъ, ахэм
нэбгыри 3 ахэлдагь, 14-мэ шъобж-
хэр атешагъэхэх хуугъэ.

Лъэсрэйклохэр зыхэлжъэхэрэ хуугъэ-
шъагъэхэу гъогухэм къатехуухъэхэрэм
умыгъэгумэхын плэксийрэл. Гъогуры-
клохын Ѣынэхъончъэним, гъогу хуугъэ-

шъагъэхэр нахь мэкленхэм, водительхэмрэ
лъэсрэйклохэмрэ 16-дэб ахэлэйз гъогум
шызеклонхэм, къелэцыклюхэм шъобжхэр
атешагъэхэе мэхъунхэм апае гъэтхапэм и
22-м къыщегъэжъагъэу и 29-м нэс АР-м
гъогурыклохын Ѣынэхъончъэнимкэ икъэ-
ралыгъо инспекции къэлэцкло зыфхъуагъэ
пшъорыгъэшт юфхъабзэхэу «Лъэсрэйкло»,
«Лъэсрэйкло зэптирыкып» зыфиохэрэр
Адыгэим Ѣыклоц.

Юфхъабзээр оклофэ гъогум-патруль
къулыкъум иофишэхэр лъэсрэйклохэр
нахьшүү зыщеклонхэмрэ чылгэхэм
къулыкъур аашахыщт, гъогурыклохэм
ишапхъэхэр зыукъорэ водительхэм,
анахъэу лъэсрэйклохэм, альэпльх, ахэм
зэдэгүүштэгъуагъэр адашхы.

Мы юфхъабзэмкэ зэхэщаклохэм
мурадэу ялэр лъэсрэйклохэмрэ водитель-
хэмрэ гъогурыклохэм ишапхъэхэр амь-

укохэмкэ пэшюорыгъэшт юфхъаб-
зэхэр адишэхъэгъэнхэр арь. Автомобиль
гъогубгум тетэу клоэр лъэсрэйклохэм
пшъэдэкъыжь арагъэхыщт.

Гъогурыклохэм ишапхъэхэр шъумы-
укохэм къэралыгъо автоинспекцием
икъулыкъушэхэр къышьоджх. Шъу-
ицшынэгъэ нахь лъаплэ зэрэшымырэ
зыкъызэриетыгъэр къыхигъэштигъ.

Полицием имайорэу Т. К. Лыунаи

Жъэгъэузым пэуцужыгъэним и Дунэе мафэ фэгъэхьыгъ

Япчъагъэ къышыкIагъ

Жъэгъэузым пэуцужыгъэним и Дунэе мафэ фэгъэхьыгъэ пресс-зэлукэ мы мафэхэм Мыекъуапэ ѢыкIуагъ.

Іофхъабзэм хэлэжъагъэх жъэгъэузым пэуцужыгъэнимкэ Адыгэ республике клиническе диспансерим иврач шхъбаэу Мамый Нурбый, диспансерим испециалистхэр, республике

ыкIи къэлэ къебарлыгъэл амалхэм ялIыклохэр, нэмыххэри.

Блэкыгъэ ильэсым жъэгъэуз хъугъэхэу Адыгэ Республиком нэбгыри 151-рэ Ѣагъэунэфыгъ,

2017-рэ ильэсым — нэбгыри 178-рэ. Сымаджэу блэкыгъэ ильэсым агъеунэфыгъэхэм ашыщэу нэбгыри 129-рэ республиком ренэу Ѣыпсэухэрэм ашыщых.

Мамый Нурбый къызэриуа-тъэмкэ, джырэ уахтэм жъэгъэузым пэуцужыгъэнимкэ Адыгэ республике клиническе диспансерир зэтегъэпсихъагъ. Сымаджэу къяулэхэрэм іэпы-іэгъу зерафхъушт іэмэ-псымэхэр зэрагъэгъотыгъэх, ауҗырэ шапхъэхэм адиштэрэ оборудованиея я. Лабораториом амалэу илэхэм яшуагъэкэ жъэгъэузым Ѣыфыгъэ къодыгу къыхагъэшын ыкIи елээнхэ альэкъы, диспансерим иучет хэтхэм зэрифэшьушаашу іэпы-іэгъу афэхъух.

Жъэгъэузым пэуцужыгъэнимкэ Адыгэ республике клиническе диспансерим иполиклиническе отделение ипащэу Шынхэхъо Фатимет къызэриуагъэмкэ, сымаджэу іэпы-іэгъу зэрэфхъуштхэ Іэзэгъу уцхэр зэкэ ялэх, ау ёжь цыфыри зэлээжъынным фэхъазырын, специалистхэм ралорэр зэкэ ыгъецкэлэн фае.

Пресс-зэлукэ мы мафэ фэгъэхьыгъэ пресс-зэлукэ мы мафэхэм Мыекъуапэ ѢыкIуагъ.

Узыр хэмүүжынхъээзэ къыхъебъэшымэ, нахь гъэхъужыгъошуу мэхъу. Ар республиком Ѣыпсэухэрэм агу къагъэкы-жынэу пресс-зэлукэ мы мафэхэм къяджагъэх.

Гъонэжъыкъо Сэтэнай.

Джыри хагъэхъуагъ

Пыдзэфэ пытэхэм ядэшын фэгъэзэгъэ шъольыр операторэу ООО-у «Эко-Центр» зыфиорэм ежь иеу технике зэфэшхъаф 42-рэ егъэфедэ.

Зэкэ автомашинэхэр лъэхъаным дештэх, бак цыклоу хэкъыр зэрата-къохэрэр ызыщыхэрэм ямызакью, контейнерышихохэр, псэольешынным е нэмыхк юфхэм къапыкыгъэ пыдзэфэ инхэр ыащынхэм, урам бгъузэхэм къащаагъээшшүнүм атгэпсихъагъэхэри ахэтых. Мары джыри ахэм автомашиниту хъыз-мэтшланэм ахигъэхъуагъ. Зыр

«бункеровоз», адэр «мусоровоз-кэ» заджэхэрэм фэд, түри лъэхъаным къыздыхыгъэ шыкIакIэхэм адиштэу гъэпсигъэх. Джаш фэдэу шъольыр операторым подрядчикхэри къыздыреげялэх. Ахэм Тэхъутэмийкье ыкIи Джэджэ районхэр ары юф зыщашлэрэр.

Зэкэмки зэхэтэу коммуналын технике зэфэшхъаф 60 мэхъу

республиком пыдзафхэр щидээзы-щырэр. Хэзигъэ имылэу автомашинэхэм зэкэми ГЛОНАСС-р ашыгъэфедагъ. Аш ишуагъэкэ, ахэр зыдакIохэрэми, къызщыцуугъэхэм, хэкъыр зыщууашыгъэ уахтэмий специалистхэр лыгылзэнхэ альэкъы.

**ООО-у «ЭкоЦентрэм»
и Адыгэ шъольыр къутамэ
ипресс-къулыкъу**

Шэнгъэ лые хъурэп

Ар къагурыоу АР-м и Лъепкь тхыльеджаплэрэ Адыгэ къэралыгъо университэтом игуманитар-техническе коллеж итхыльеджаплэрэ яофишиэхэм къебарым имафэу «Деньги. Банки. Исторический аспект» зыфиорэр студентхэу сэнхэхатэу «Банковское дело» зыфиорэм феджэхэрэм афызэхащэгъагъ.

Пшъерильэу юфхъабзэм ила-хъэр ныбжыкIэхэр тхыльтым нахь фэцтээнхэр, тхыльеджаплэрэхэм клохэу, амьшэрэ Ѣынэгъэх лъэн-хъохэмкэ шэнгъэхэр къиз-ІакIагъэхъанхэр, Урысъем ыкIи дунаим экономикэмкэ ятарихь зыфагъэнэлосэныр ары.

ЗэлукIэм итемэ шхъбаэ къы-зэуахы зэлшашэрэ тарихълэжъеу В. О. Ключевским игущыиэхэу эпиграфеу аштагъэмкэ: «На-хъижъхэм ялофхэр нахь зэхэфыгъэу пшлэхэ зыхъукIе, о пшхъэ-кИи нахь зызэхэпфыгъы мэхъу».

Къэбарым исыхьат къекIогъе-

хэ студентахэр слайд-лъетегъэу дохэм рагъэплэгъэх.

Зэхэхъагъэхэм — зэхэцакохэм, ныбжыкIэхэм зэфхъысэжъ-хэр а зэкэмки ашыгъэх: ижырэ уахтэм къыщегъэжъагъэу Ѣыфым къырыкIуагъэр зэгопчын нэу Ѣымит тарихъемкэ зэрээ-пхыгъэр; ушыиэнэр сидигъуи мылькум, ахъщэм афекIожъеу, къыпхахъорэр, бгъэкодырэр зэтеплэйтэжъеу ыкIи ахъщэр зэ-рэбгъэкощт шыкIэхэр нахь федэ хэлэйэу пшлэнхэр мыш фэдэ къиотыкынхэм зэрялтыгъэр кла-гъэтхыгъ. Шэнгъэлэжъхэм зэралоу, ахъщэм итарихъкэ цыфльэпкъым итарихъ зэблэхъуыгъэу хэхъухъагъэхэр зэб-гъэшлэн плэкыищтых. Нэмых-кIеу къэплон хъумэ, банк юфхым шхъэ дэгү ишыкIагъ, лытакэрэ гэфедакIэрэ ышлэу.

(Тикорр.).

Сакъыныгъэ къизхэжъугъаф

Нахь фабэ къызэрхъурэм, ошхыхэр нахь макIеу къызэрещхыхэрэм къахэкIеу тихэгъэту ичылээ зэфэшхъафхэм машом закъышиштэним ишынагъо къашхъарэхэ.

Сыбыррэ Къокылэ Чы-жъэмрэ ямэхэр ары анахъеу а ошэ-дэмшигъэ зыхэль тхъамыкIагъом зэлъиштэхээр. Мы ильэсми джащ фэдэу хъугъэ.

Урысъем ошэ-дэмшигъэ юфхэмкэ и Министерствэ иунашью N 132-рэ зытээ 2017-рэ ильэсым гъэтхэм и 24-м къыдэгъигъэм къызэрещилорэмкэ, машом анахъеу зыкъызыштэн ылъэкыищ чылэхэр план гъэнэфагъэм тетэу ауплэкхээзэ ашын фае. Анахъеу мыш фэдэ юфхъабзэхэр зэрхъэх зыхъукIе ары сакъыныгъэ къызызыхагъэфэн фаер:

— мэзым къыпблэгъэ цылэхэм уц гъугъэр, хэ-кыр, къефхыгъэ къутамхэр ашызэхаугъуаехэ;

— гъастыныгъэхэм яы-гынкIе псэолъэ зэфэ-шхъафхэр мэзым пэблэгъэхэу агъэпсихэ;

— пхъэ машохэр (кос-терхэр) ашыхэ:

— цыфхэм якъегъэнэ-жын эпхыгъэ юфхъэбзэ гъэнэфагъэхэр зэшуахыхэ зыхъукI.

Зэкэмти тыхышиоджэ сакъыныгъэ къызхэжъугъэфэнэу, машом зыкъымыштэнимкэ шапхъэу Ѣылэхэр шуумы-уукъонхэу, зичэзуу улъякун-хэу зэхашэхтхэм шуумыгъи-афэхъугъэхъазырынэу.

КУШҮР Рустам.
Машом зыкъымыштэнимкэ къалэу Мыекъуапэрэ Мыекъопэ районынмэ якъэралыгъо инспектор.

ГъашIэр зыфэдизыщтыр къэшIэгъуае

Аүштэу ало адигэхэм. Ар шыыпкъэ, кыгъешIэштыр зыфэдизыр ышIэу дунаим цыиф тетэп.

Гъэтхэлэ мазэу тызыхэтэм ыныбжь ильэси 105-рэ хъугъэ джырэблагъэ нэйасэ тызыфэхъугъэ бзыльфыгъэм. Аш фэдиз ильэсхэмкэ узекIэбэжкъэу къэралыгъом кырыкIуагъэр, а бзыльфыгъэм кызэпичыгъэр кыыдэпллытэхэмэ, щыIэнэгъэ псынкIэ кызэримыгъешIагъэр, аш фэдэ ныбжым нэсыныр ышыхъе кызэримыхъэштыгъэр кыбугуро. Арэу щытми, иакыл пыч фэмыхъо аш фэдэ гъашIэр Тхъэм кыритыгъэш, ари насыпгъеу плътиятэн плъэкIыщ.

Лъэустэнкъулэ Тайбат Шэуджэн районым ит къуаджэу Пшыжхъаблэ дэс, кыгъешлахъэми ары зыщыпсэурэр. Мы къуаджэм кыщыхъуу, щапугъ, Датхъужхъэм япхуу. 1933-рэ ильэсийм Лъэустэнкъулэ лъекуацIэр зыхыре унэгто захъоу дэсийм якалэу Зухыир дэгIуагъ, ильэс 40-м ехъу кыбзэдагъешлагъ.

Хэзъагу эзошкор кызежкъэм Тайбат кIэлэегъеджэ училищуу Мыеккуапэ дэтым щеджэштгъ. А лъэхъаным къалым уконоши, гъесэнгъэ щызэбгъэгъотоныр IешIэхэу щытыгъэп, гъомылапхъэр мэкIэ дэдагъ, щыгыныр гъотыгъоягъ, узэрэзекIошт транспортыр щыIагъэп. Арэу щытми, еджэныр лынгэкIотэным лъэшэу фэягъ, кIэлэегъеджэ сэнхэхьатыр зэргэгъотыным кIэхъопсыштыгъ. Сыд икниими, ар кыздигъехъунуузытыреубытэм, ишхъэгъусы кыдырыгъицштэгъягъ.

Заом ильэхъан окопхэр зыттыхъэрэми Тайбат ахэтигъ, къалэу Ростов дэжь щыIэгъагъэу къеотэжы. Зэо ужым

кIэлэегъеджэ училищуу кыуухъжи 1960-рэ ильэсийм нэс ублэгIэ классхэм якIэлэегъеджагъ, нэүжым ильэсийбэрэ еджапэм ибиблиотекэ Ioф щыIагъ. Ишхъэгъусэу Зухыир апэрэ мафэм кыщыублагъэу, аухыфэкIэ пломи хъунэу заом къэтагъ, кызегъэзэжым ильэсийбэрэ колхозым щылэжагъ.

Тайбат ыныбжь ильэси 100-м ехъуу нахь мышэм, кызэринэкIыгъэ ильэсхэм ышыхъе кырыкIуагъэр мыйдэеу къешIажы. Шыыпкъэ, ныбжым иахь ыштагт, ильэс 20-м ехъуу ашь аш ынхэм алъэгъурэп, гъэрет-

ри мэкIэ дэдэ хъугъэ, гүшIэнэир кыфэкъин, ау игушысэхэр зэгъэфагъэу кыбуригъонхэ ельэккы. MakIу, шабау мэгүшүэ. Ар тэ ныбжым төтхъагъ, ау... Игушуу гүшIэгъу тызыфхъугъэхэм, икъоджэгъоу тызылигъагъэхэм аш фэдэу ар игашэм бзыльфыгъэ шьэбэ укытапхэу щытыгъэу кыталауагъ. СыдигъокIи makIу гүшIагъ, Iэдэбышкорэ адыгагъэрэ зэрихъагъ, кIэлэегъеджэ шыыпкъэу зэрэштыгъэм ишыхъатэу, нэбгыра пэпчь eklopIékэ гъэнэфагъ кыфигъотын ылъэкIыщтыгъ. ЩыIэнэгъэм къин makIэп аш

кыфиҳыхъагъэр. Зэо ильэсхэм къакIэлъыкIуагъэхэри псынкIагъэхэп, ау ежь тхуаусхэрэп. А лъэхъаным зэкIэми аш фэдэ кыныгъохэр кызэпачыгъэхэу, зи бгъешIэгъон хэмэльэу кыыуагъ. Пстэумэ анахь къинэу, тхъамыкIагъоу ежь щыIэнэгъэм кыфиҳыхъагъэр лъфыгиплэу илъэхэм язырэп игъонэмисэу дунаим зэрхыхъыгъагъ ары. Аш ўуж ипсауныгъэ лъэшэу кызэштыкъуагъ, идуний нэмийкI шыыпкъэ хъугъэ. Ау ари лыгъэ хэлъэу ыштэшшугъ, Тхъэм кытлырильхъагъэу ылъытагт.

Тайбат пхъуитлурэ зы къорэ кыыфэнагъэх, ахэм къакIэхъухъажыгъэу пхъорэльхи 9-рэ пхъорэльфим ипхъорэльфыжхэу 10-рэ илэх. Ахэр зэкIэри ынэкIэ ылъэгъунхэу инасып къымыхъыгъэм, лъэшэу ашгушуу, хэхъонгъэу ашхээрэм, къадхъухэрэм арэгушхо.

Кю закьюу кыфэнагъэ Мурат иунагъо ежь лъэхэс. Аш фэдэ ныбжь дахэ къэшIэгъешлагъэм зеерупчыхэ хабзэу, гүшIэ къихъэ илэнэм шьэф горэ хэлъымэ тыкIэмсүчлэн тлъэкIыгъэп. Тайбат ыпхуу нахьжэу Симэ аш джэуап кыритыжъизз, нысэу зыкIэлъырысым ишушIэгъабэ аш хэлъэу ылъытагт.

— Нанэ ыныбжь дэхэкалаа хэхIотэгъагъ ильэс 25-кIэ узекIэбэжкъэм Азаид кызырэхъилэ, — ыуагъ аш. — Алерэ мафэм кыщыублагъэу ар янэм фэдэу кыфыши, рэхъатныгъэрэ фэбагъэрэ сянэ ижъигъо къихъильхъагъ. Ынхэм амьльэгъуж зэхъуми аш кынигъоу къыздиҳыхъагъэр нанэ зэхъирин.

гъешIагъэхэп, ары паклошь, нахь фытэпсынкIэнэм сидигъокIи пыль. А зэлстэумэ нэжь-лужь хъугъэ цыфымкIэ мэхъэн ин я. Арэу тэлтытэ нанэ аш фэдэ ныбжь дахэ кыгъешIэнэмкIэ зишуагъэ къекIуагъэр. Арышь, Азаид лъэшэу тызэрэфэрэзэм къыIэзгэхътхымэ сшоигъу.

Тайбат аш фэдэу цыфыгъэшхо зыхэль нысэ кызэрэрихъилагъэр насыпгъэу, щыIэнэгъэм къинэу кыфиҳыхъыгъэхэм ачылIéкэ ар гуххью Тхъэм кыритыгъэу ельтыгэ. Ежь Азаид гуашэу кызэрэхъилагъэр янэм фэдэу кыпэгъокIуагъэр, сидигъокIи аштэу кыфищыгъэу ыуагъ.

Тайбат ыныбжь аш фэдэ ильэс дахэхэм зэрэнэсигъэм зишушIагъэ хэлъыр непэ къэшIэгъуй, ау гуашэмрэ нысэмрэ зыпари нэшIошыгъэ хэмэльэу, хъарамыгъэнчъэу гущыIэ дэхабэ кызырэзэфалуагъэр бзыльфыгъэ үшитлүү зэрэзрихъялтам Io хэлъэп. Ильэс 80-м уныбжь иунагъо къирашагъэр аш фэдэу пхъум ебъэпшэшүнүри, жыу хъугъэ бзыльфыгъэу, щыIэнэгъэм къин Iахх хэзэльэгъуагъэу, зишэн гъэнэфагъэм зебгъэкIуашуунри, унэ фэбгъэдэшүнүри, гуххэйми, непэ щымыIэжь шэн дахэх.

Тайбат аш нахьжу ипсауныгъэ кыщымыкIэу, ежь зериуагъэу, Тхъэм кыфигъэнэфагъэр кыгъэшIэнэу, кыкIэхъухъагъэхэм аш нахь мыкIако ягашэ хъунэу тафэлъяо!

ХҮҮТ Нэфсэт.

Сурэтыр Iашынэ Аслын тирихыгъ.

ЩыIэнэгъэм къыхъыгъэ къэбархэр

НысэкIэ тхъагъэпцI

Лыгъэ-ныюжъэм къо закьюу ялэм къыщагъ. НысакIэм щыгушукIыхъээ, пшымрэ гуашэмрэ джэгушхо фашыгъ. Уаххтэр maklo, нысэ зялэр мазэ хъугъэ, ау ылъакъо зэтедзагъэу щыс нахь, зыпари ышэрэп.

«Сыд тшIэшт, ныу? Чылэ къэбар тыхъума къыддэхъахъынх, тикIэлэ захъокIи емкIыгъ». «КызызэкIэкIын ар, тIэклу тегъаж» алоэ лыгъжырэ нынорэ джыри мазэрэ ежагъэх, ау пкIэнчъ. Нысэм зызэрихъокIырэп, зытэтигъэм тет! Пшыр хъоршерынэу ыгу къэкIыгъ. Пчэдыхъжым

пхъанкIэ фэдэу щагум дэуцонышь, «Сэ къысэти, сыгъэпхъанкI!» ылозэ, гуашэр кызышIуигъэнэшт. Нысэм ар къильэгъумэ укытэшт, пхъэнкIыпхъэр алихънышь, щагур кыпхъэнкIышт. Ioфым ныор щигъэгъозагъ, пчэдыхъжым куо-хуау къыдашIыхъагъ.

— Moy сэ пхъэнкIыпхъэр къысэти, сыгъэпхъанкI, лыгъж бетэмал! — мэкуу ныор.

— Езгэжээгъахамэ, сэгъэпхъэн-къиж... Хал-балыкъым нысэр кыгъэуши, унэм къикIыгъ.

— Сыда пчэдыхъж зэфмышихъым къышохъулашагъэр?

— Oshla, нысэ дах, «опхъанкIэ» өлош уигуашэ пхъэнкIыпхъэр сиихънэу къысэбэнэ, — ыуагъ пшым.

— Аш пае шъузэмийбэн, непэ о упхъанкIэмэ, неущ мыйдрэр орэпхъанкIэ, — къарилуу, нысэр унэм ихъажыгъ.

«А зы папиросыр тфэхъущт»

Лыр къэлэ бэдзэрим шъузыр игъуу машинэмкIэ kluагъэ. Бэдзэрим дахьи, машинэм иль помидор ящикхэр риыхъхи, къыдэкIыжыгъ. Шъузыр машэ, лыр бэдзэрим пэмыхъижъэу машинэр ыгъэуцагъэу ис. Гъэзет горэ къышти, еджагъ, ар зеухым, радиор хигъани тIэклурэ едэуугъ. Щысыз эшуагъэу нэбгыриту имашинэ къыкIерыхъагъ.

— Эй, мужик, дай закурить, — къе-дажагъэх лым.

— Тутын сешьорэп, — ариложыгъ.

Ар ешуагъэмэ къагуриона, лым нахь кыжэхэкуятахэу къаублагъ. Tlэky лыр къагъэштагъ, ау кызыхимыгъэштэу иджагъукIэ щыль монтировкэр къыштагъ. Алерэ ешуагъэм ышыхъе кабинэм ишхъаныгъучпэе къызырэштэшт, аш лыгъытэу монтировкэмкIэ къеши, ешуагъэр кызэхигъэфагъ. Лым ышыхъе кабинэм кыригъээти ятлонэрэм кыри-лихъагъ.

— Ори уфа тутын?

— Хяау, тхуаугъэпсэу, а зы папиросыр нэбгыриту тфэхъущт.

Ежь зэrimышIэжыгъэ къехъулагъэп

Исхъакъ иунагъо игъусэу зыкIагъэ-псэфынэу машинэмкIэ хыIушъом ежвагъэхэу клохээ, автоинспекцием иофы-шэхэм къагъэуцагъ. Инспекторэу къыкIерыхъагъэм сэлам къырихъыгъ, итхъялхэр Iихыгъэх. Бэрэ ялтыгъ, къялтыгъыгъ, машинэри ишыпкъэуу къыл-тихъагъагъ. Бырсыр горэ къыпагъэкIеу агъэгужъоштхэмэ өлош, Исхъакъ ишхъэгъусэ Нэфсэт лъэшэу мэгулэ. Нэужым зы трубкэ горэ инспекторым къышти, Исхъакъ ригъэпшагъ, ар аркь ешуагъэу кыгъэлэгъуагъ. Аркь зыгузыгъэфэрэ лым ар лъэшэу шошхъакло хъугъэ.

— Трубкэу сизэригъэпшагъэм тэрэ-зэу имофыгъэу къе-шошхъакло хъугъэ.

Мары сишихъэгъусэ егъашIэми аркь ешуагъэп, егъапш пшошь мыхъурэмэ.

Нэфсэт трубкэм рагъэпшагъ, ау ари ешуагъэу кыгъэлэгъуагъ.

— Адэ «сишихъэгъусэ ешъорэп» пла-гъэба? — къеупчы инспекторыр. Сыд ышIэн Исхъакъ?

— Ашыгъум мары сикIалэу Аскэр зэ-егапши епль, — мэгулэ лыр.

Ильэсих зыныбжым къыфащээгъ, ари «ешишыгъэу» къычIэкIыгъ. Нэужым инспекторым ышIошь мыхъуу ежь труб-кэм епшагъ, ежыри ешишыгъэу кыгъэ-лэгъуагъ. Сыд ышIэн, имысачэ зыд-шэжьыти, бэрэ ымышыгъхэу кытуп-шыжыгъэх. Исхъакъ гу кызызэпишы-хажыгъэу elo:

— Угу шу имыльеу шу къыбдэхъуна, ежь зэrimышIэжыгъэ зи къехъулагъэп.

Хъодэ Сэфэр.
Хъальэкъуай.

Зеконыр

«Мэздахэр» къагъэпсышт

Республикэм ипащэхэм «Мэздахэкэ» зэджэштхэ зыгъэпсэфыпэр агъэпсынэу тыраубытагь. Ар къалэм пэблэгъэшт, Нэгье ишуашхъ зыщашиштыр.

Мы юфыгъом бэклэе шагъэ паркыр зэрээзтирагъэпсыхъэрэ зытегущийхэр. Зыгъэпсэфыми ишуаугъэ къэклэуагь. Аш кэлэе аллее, лъесгъогхуя бассейним ыбгүүкэ реклокыхэр къыша- мыйдхым узэрикэй сэмэгумкэ иушахъэр щыт.

Аужыре ильэситум къэлэе

къыдагъэуцуагъэх, чэци мафи щыгуятып, пчыхъэрэ остыгъэхэм къизэпагъэнэфы. Цыфэу паркым къаклохэрэм хэвшыкэу

псыштыр игъо шыпкъэу щыт. Уахътэ зыщаим цыфхэр мээм хэхъаштых, жыы къабзэ къыша- щэшт, зыкыщагъэпсышт.

Лагэу иэм къогъагъэ. Джыри аш «Пшым ишуашхъэ» еджэхэр Ѣшып.

Пачыхъэм Нэгье иушахъэ къизеплихъэ ужым идневник дитхэгъагь: «1861-рэ ильэс. Йоныгъом и 14. Мэфэку. Пытапэ С. Карцевыр (Кавказидзэм иштаб шхъял ишац) сиғусэу Ошутенэ итепльэ дахэжэм сагъатхъэу сяпплыгь».

Джащ федэу Нэгье иушахъэ археологхэм къышычтлыкыгъэх къэлэжъыр, аш фэшхъяфэу къышагъотыгъэ иушахъэхэр цыфхэм ашгогъашэгъонштых, альэгъунхуя фэштых.

Хета пачыхъэр зэрыкогъэ лъагъом рыкло зышомыгъо- штыр, зыплихъэпэ пчэгум итэу Мыекуапэ къидэмэплиштых, археологхэм «къичлатыкыжыгъэх хьишъэр» зышэ зышомы- игоштых?

«Нэгье иушахъэр» «Мэздахэкэ» зэблахъущтми, аш пыль къэбарыр зэхъокыштэп. Мы чыпээр нахь ижэктотыгъэу зэзыгъашэ зышоигъохэр аш иблэ- кыгъэх уахти инепэрэ мафи гыгэгушоштых. Зыгъэпсэфыпэр ильэсим ыкэ нэс къаухынэу мэгугъэх.

Фитыныгъэ зимыгэхэр къихагъэшыгъэх

Адыгэим и Лышхъэу Къумпыл Мурат иунашьокэ республикэм ит хакъэшхэм яофшакэ зыфэдэр аупльэкунэу рагъэжъагь. Упльэкунхэр Мыекъопэ районым къышырагъэжъагьэх.

Тичыгу зыгъэпсэфакло къаклохэр нахыбэрэмкэ а районым къышуцуух. Сыда пломэ, ар къу- шхъэхэм, мэзхэм, псыкъефэххэм нахь апблэг.

Район администрацием ипресс-кулыкуу къизэриуагъэмкэ, хак- клаш инхэу ыкы унахъохм яунахэу 190-рэ къалытагь, ахэм ашыщу 108-м аптылхъэр тэрэзхэп е ахэр ялахэхэп. Аш фэшхъяфэу унэгэх хакъэххэу палъэ илэу цыфхэр зэрагъахъэхэр эзь- псункэ щынагъохэр къахэкигъэх. Аш пае къемынэу гъэмэфэ гъэ- псэфыгъор екыфакэ, хэбзэнчъеу зэрэзеклохэрэр ашээзэ, зыгъэпс- факлохэр яунэхэм арагъэсих.

Район администрацием ио- фышэхэр хакъэш зиэхэу, ахэм тхыльхэр апзымыльхъагъэхэм іэпэиэту афэхунхэр хъазырых. Туристическэ бизнес зэхээзыш- гъэхэм ятхыльхэм къуачэ ялэ зэрэхъуутым пae ахэр зеришыкъагъэм тетэу зэрагъэпсыштхэр арало. Ха- бзэ хэлъэу зиофтшэн лъызыгъэ- куат зышоигъохэм хъоршэргъэ хэмийнэу хэбзэгъеуцугъэхэр зэрагъэцэкъэхэр агурагъэшт. Джащ фэдэу хакъулаххэм ятыни афа- гъэпсынкэшт, ар зыфэдизыштыр зэрагъэшэнмкэ къадээпшыштых.

Аужыре ильэсхэм зыгъэпсэфаклохэр Адыгэим нахыбэу къаклохэ хъугъэ. Икыгъэ ильэсим ахэм япчагъагь проценти 5-м шлокэу къыхэхуагь, нэбгырэ мин 453-м ехъумэ зыщаагъэпсышт. Аужыре ильэсхэм къэралыгъом къыт- фитупшырэ мылькумрэ инвес- торхэм яахшээрэкэ туристиче- скэ объектхэм — хакъэхэм, зыгъэпсэфыпэ чыпэхэм, атрак- ционхэм япчагъагь хагъэхуагь.

Ахэм сомэ миллиардилым ехъу атырагъэкодагь.

Туризмэм хэшагъэу юф зыше- хэрэм федэу къахырэр амьушъэ- фэу хакъулаххэр хатыкыхэ зы- хуукэ, ежхэми гупсэфэу, шыпкъэ- ныгъэ ахэлъэу япшъэрэлхэр агъэцэкъэштых, инвесторхэу зиах- щэ тиressблике итуризмэ гъэпсы- гъэйн къыхээзильхъэхэрэми цыхэ- къафашызэ объектыкэхэр зыща- гъэуцшт чыпэхэр къыхыштых.

Волонтерхэм афразэх

Чыопсыр къэзгъэгъунэрэ гупчэу «НАБУ-Кавказ» зыфилорэм чыгум и Дунэе мафэ ехъулэу шыхъаф зэхищ- гъагь.

Республикэм иволон- фы ашыгъэх. Шыхъафым терхэм Нэгье иушахъэ- чанэу хэлэжагъэхэм сер- тификатхэр, командэу нахь пыдзэфабэ къэзыгъохъигъэм диплом аратыгъэх.

Мафэхэр нахь къэфабэх. Паркими иушахъэм иль- гъохэм цыфхэр нахыбэу ашызеклохэ хъугъэ. Зыгъэ- псэфыпэхэр зэрагъэкъэ- бзагъэхэм пае волонтер- хэм къэлэдэсхэр афразэх.

**Нэклибгъор зыгъэхъазырыгъэр
ШъАУКЬО Аслынгуаш.**

Непэ театрэм и Дунэе маф

ИгъэкІотыгъэу хагъэунэфыкы

Театрэм и Дунэе мафэ фэгъэхьыгъэ зэхэхьэ гэшігъонхэр Адыгэ Республикэм щэкох.
Гъэтхапэм и 25-м кыышуублагьэу хэгъэгу йофхьабзэхэм театрэхэр ахлажьэх.

КілэцЫкы- хэм апае ыпкі хэммылъэу

Урысыем культурэмкэ игуучэ
кілэцаклоу щыт. Гъэтхапэм и 28-м
мафэм сыхбатыр 11-м Адыгэ
Республикэм и Къэралыгъо фи-
лармоние изал цыкылу шүшлэ
къэгъэлъэгъон щиззахащэйт.
Ыпкі аамытэу спектаклэу «Че-
бурашк ыкы иныбджэгъухэр»
зыфиорэм искуствэр зышогъэ-
шэгъонхэр рагъэллыщтых.

Ныххвэлхэм ятеатрзу «Дышье
къошиным» иартистхэр дахэу
фэпагъэх. Кілэцыкүхэм апае
едзыгъохэр узылэпищэу къагъэ-
льягъох. Зэхэцаклохэм иску-
ствэм пышаагъэхэр рагъэблагъэх.

Лъэпкъым ыбзэ къеухъум

Республикэм и Лъэпкъ театэрэу
Цэй Ибрахымэ ыцэ зыхырэм
гъэтхапэм и 27-м спектаклэу
«Кавказский меловой кругъ»
къигъэлъэгъошт. Урысыбзэклэ
адыгабзэклэ заулэр аш теплъыгъ.
Гъукіл Нурбый адыгабзэклэ
зэридзэклыжыгъэм театрэм
иныбджэгъухэр ягуалэу еплъы-
гъэх.

Мурэтэ Чэпай ипъесэу «І-
натлэм игъэрхэр» зыфиорэм
техыгъэу «Ошхым ор евкъэбзы»
ылоу Нэгъой Инвер ыгъэуцугъэр
щылэнгъэм къыхэгъигъ. «Адыга-
бзэм цыфхэр фээшыгъэх, ти-
найдэльфыбзэклэ спектаклэхэр
нахылбэрэ къагъэлъягъох тшо-

зыхырэм ихудожественэ пащэу
Хыакігъогъу Къесэй тыщицгъэ-
загъ адыгабзэклэ тхыгъэ пьесэхэр
театрэм кыщагъэлъэгъонхэм
фэшл ярепертуар бау зэрэш-
ти, аш даюу кіэу агъэуцущхэм
лоф адашэ.

Орэдым уепкы

Камернэ музыкальнэ театрэу
Хыанхуу Адамэ ыцэ зыхырэм
ихудожественэ пащэу Сулейманов
Юныс тизэдэгүшгээгъу кы-
щыхигъэшгээгъу къэгъэлъэгъонхэм
нэгъырабэ зэрялтырэр. Адыгэ-
им икъуаджэхэм ямызакью,
тигъунэгъу Краснодар краим
ирайонхэм къарыкыгъэхэри
спектаклэхэм ашытэлъэгъу.

Гъэтхапэм и 27-м мэфэкл

зэхахъэ Камернэ му-
зыкальнэ театрэм щы-
клошт. Гъэтхапэм и
29-м «Ослепленные»
зыфиорэр артистхэм
къагъэлъэгъошт.

Урыс Къэралыгъо
театрэу А. С. Пушки-
ным ыцэ зыхырэм
къэгъэлъэгъонхэр щэ-
клох. Мэфэклэм фэгъэ-
хыгъэ зэхахъэр гээ-
шэгъонхэр клаугъэ.

«Щыгъыжы- ер» тигунэс

Кілэцыкүл зыгъес-
плэу «Щыгъыжыем»
итеатральнэ къэшын-
хэр гум лыгъесыхэу
еджаклохэм къагъэ-
льягъох. Мэфэ заулэклэ
узэклэбэжъмэ, «Щыгъыжыер»
ильэси 10 хүгъэ. Аш фэгъэхыгъэ
зэхахъэр республикэм и
Къэралыгъо филармоние щы-
клаугъэм Адыгейм и Лышхъэу
Къумпыл Мурат хэлжэгъагъ.

Адыгабзэклэ едзыгъохэр къа-

шыгъэх, лъэпкъ шуашхэр
ашыгъэу къэшьуагъэх. Художе-
ственэ пащэу Уджыху Марыет
зэхахъэм кышилотагъ «Щыгъы-
жыем» ильэси 10-м къыклоц
лъэпсэ пытэ зеришыгъэр.

2019-рэ ильэсир театрэм и
Ильэс. Адыгабзэм, шэн-хабзэхэм
язэгъэшэн театрэр чанэу зэрэ-

хэлажьэрэр республикэм и
Лышхъэу Къумпыл Мурат зэ-
хахъэхэм кышило бэрэ зэхэ-
тэхы. Бзэр – псэ. Тинидэльфы-
бзэ зэрбаир фольклорым,
ижъыре адыгэ ордхэм щылэн-
гъэм кыщаушхыатагъ.

Къэралыгъо ордэйло-къэшьокко
ансамблэу «Исламыем» типэ-
сэрэ лъэпкъ ордхэм псэ кы-
пигъекіжыгъ. Художественэ
пащэу, композиторэу Нэхэе
Аслын «Исламыем» пае зэри-
гъэфэгъэ произведениехэр ду-
наим щэх. Театрэхэм анса-
блэхэм зэгъусэху лъэпкъ
искуствэм фэлажьэх, ныдэль-
фыбзэм ибайнагъэ цыфхэм
алтагъэлэс.

Театрэм и Ильэс ехылпэгъэ
къэгъэлъэгъонхэр республикэм
икъуаджэхэм ашэклэ. Театраль-
нэ едзыгъохэр Теуцожь, Коц-
хъэблэ, Шэуджэн, Тэхүтэмэйкье,
нэмыкы районхэм кыщаагъэль-
гъох. Театрэм и Дунэе мафэ
ехылпэгъэ зэхахъэхэр Адыгэ
Республикэм гэшігъонэу щэ-
клох.

ЕМТЫЛЫ Нурбый.
Сурэтхэр къэгъэлъэгъонхэм
кыщаутхыгъэх.

Зэхэзыщагъэр
ыкы кыдзы-
гъэлъэр:
Адыгэ Республикэм
лъэпкъ Иофхэмкээ,
Іэкыб къэралхэм ачы-
псэурэ тильэпкъэ-
гъухэм адырьэ зэхы-
ныгъэхэмкээ ыкы
къэбар жыгъэм
иамалхэмкээ и Комитет
Адрессыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэ-
шыгъэр:
385000,
къ. Мыекуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приимнэр:
52-16-79,
Редакцием авторхэм
къайхырэр А4-кіэ
заджэхэрэ тхъапхэу
зипчыагъекіэ 5-м
емыхуухэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлъэу, шрифттыр
12-м нахь цыкынэу
щытэп. Мы шапхъэ-
хэм адимыштэрэ
тхыгъэхэр редакцием
зэкегъекложых.

E-mail: adygoe@mail.ru

Зыщаушыхъятыгъэр:
Урысы Федерацием
хэутын Иофхэмкээ, телев-
радиокъэтын-
хэмкээ ыкы зэллы-
Іэсүкы амалхэмкээ
и Министерстве
и Темир-Кавказ
Чылпэ гээлоры-
шылп, зэраушыхъятыгъэ
номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зыщаутыгъэр
ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкімкы
пчагъэр
4300
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 605

Хэутын узьчи-
кэтхэнэу щыт уахтэр
Сыхытэр
18.00
Зыщыхытхэгъэх
уахтэр
Сыхытэр
18.00

Редактор
шхъялэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шхъялэм
игуадзэр
Мэцлэкъо
С. А.

Пшъэдэкыж
зыхырэ секретарыр
Жакімакъо
А. З.